

Article Info/Makale Bilgisi

Received/Geliş: 15.03.2017 ✓Accepted/Kabul: 06.03.2017

DOI: 10.5505/pausbed.2017.69772

**YABANCILARA TÜRKÇE ÖĞRETİMİ ALANINDA YAYINLANAN MAKALELER
ÜZERİNE BİR ANALİZ ÇALIŞMASI**

Nurşat BİÇER*

Özet

Bu çalışmanın amacı 2010-2016 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazılmış makalelerin araştırma eğilimlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda doküman incelemesi yöntemiyle yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili makaleler incelenmiştir. Bu makaleler ULAKBİM ve GOOGLE SCHOLAR veri tabanları üzerinden taranmış ve Türkçe olarak yazılmış makaleler seçilmiştir. Seçilen makalelerden bir kısmı araştırma kapsamına uygun olmadığı için değerlendirme dışında bırakılmıştır. 2010-2016 yılları arasında hazırlanmış toplam 191 makale araştırma kapsamına dahil edilmiştir. Toplanan makaleler "YTÖ Yayın Sınıflama Formu" kullanılarak incelenmiştir. Bu forma göre makalelerin yayın yılı, yazar sayısı, konusu, deseni/yöntemi, örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizi başlıkları altında inceleme yapılmıştır. Bu inceleme işlemi ise içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Forma işlenen veriler SPSS 17.0 programına aktarılarak istatistiksel hesaplamalar yapılmıştır. Araştırma sonucunda yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmaların çoğunlukla nitel desene göre yapıldığı; örnekleminin, veri toplama aracının ve veri analiz tekniğinin de bu doğrultuda şekillendiği söylenebilir.

Anahtar Sözcükler: *Yabancılara Türkçe Eğitimi, Türkçe Öğretimi, Alan Yazını Taraması, İçerik Analizi.*

**AN ANALYSIS STUDY ON THE PUBLISHED ARTICLES RELATING TO THE FIELD OF
TEACHING TURKISH TO FOREIGNERS**

Abstract

The aim of this study is to determine research tendency of published articles which are about the field of teaching Turkish to foreigners and produced between the years 2010 -2016. For this purpose, articles about teaching Turkish to foreigners were examined with document analysis method. These articles were scanned in ULAKBİM (Turkish academic network and information centre) and GOOGLE SCHOLAR databases and articles which were written in Turkish were chosen. Some of the selected articles were excluded from the assessment because they were not suitable for the scope of this research. 191 articles which were written between the years 2010-2016 were included in the scope of the research. Collected articles were examined through the "YTÖ Publication Classification Form". According to this form, publication year, number of authors, topic, method, sample, data collection tools and data's title analysis of the articles were examined. Content analysis method was used in the process of this examination. The data processed were transferred to SPSS 17.0 program and statistical calculations were carried out. As a result of the study, it can be said that most of the studies relating to teaching Turkish were conducted according to qualitative design. It can also be stated that sampling, data collection tools and data analysis technique shaped accordingly

Keywords: *Teaching Turkish To Foreigners, Teaching Turkish, Scanning Of Literature, Content Analysis.*

* Yrd. Doç. Dr., Kilis 7 Aralık Üniversitesi, M. R. Eğitim Fakültesi, Türkçe Eğitimi ABD, KİLİS.
e-posta: nursatbicer@gmail.com.

1. GİRİŞ

İnsanların diğer toplumlarla iletişim ve etkileşim kurabilmesini sağlamada yabancı dil öğretimi önemli rol üstlenmiştir. Yabancı dili öğrenen bireyler ihtiyaç duyuldukça kendi dilini de diğer toplumlara öğretmekten geri kalmamıştır. Tarihî, coğrafi, ekonomik vs. şartlar düşünüldüğünde Türkler de hem farklı milletlerin dilini öğrenmiş hem de Türkçeyi ihtiyaç duyanlara öğretmiştir. Günümüzde birçok ülkeden çok sayıda insan çeşitli sebeplerle Türkçe öğrenmek için hem ülkemize gelmekte hem de yurt dışındaki Türkçe öğretim merkezlerinde Türkçe öğrenmektedir. Geçmişten beri birçok yabancıların öğrendiği Türkçenin uluslararası tanınırlığının ve işlevselliğinin (Alyılmaz, 2010) artmasıyla bu süreç daha da hızlanmıştır. Türkçenin öğretimine olan bu ilgi bu alanda yapılan akademik çalışmaları da hızlandırmış ve birçok üniversitede bu alanda yüksek lisans ve doktora düzeyinde tezler yazılmıştır. Tezlerin yanında çok sayıda bildiri ve makale de hazırlanmıştır. Sayısı gittikçe artan bu yayınların belirli standartlara sahip olması da önem taşımaktadır. Yeni bir araştırma alanı olan Yabancılar Türkçe öğretiminin ve bu alanda yapılan yayınların geçmişinin pek de geriye gitmediği bilinen bir gerçektir (Güzel, 2003). Böylesine yeni bir alanda yapılacak çalışmaların bu konudaki ihtiyacı giderebilecek nitelikte olması da bu anlamda önemlidir. Türkçe öğretimi alanında yapılan yayınları toplu bir şekilde inceleyen çeşitli araştırmalarla karşılaşmak mümkündür. Türkiye’de alan eğitimi/öğretimi üzerine yapılan çalışmaların incelendiği ve böylelikle temel eğilimlerin belirlenmeye çalışıldığı araştırmalar, son yıllarda gittikçe öne çıkmaktadır (Bozkurt ve Uzun, 2015). Yapılan araştırmaların kendinden önceki araştırmaların üzerine inşa edildiği düşünüldüğünde belirli dönemlere ilişkin alan yazını değerlendirmesinin yapılması o döneme ilişkin araştırmaların niteliğine dair bilgi vermekle birlikte daha sonraki araştırmalara da ışık tutmaktadır (Erdem, 2011). Bu araştırmalardan bazıları yapılan çalışmaları kaynakça şeklinde sınıflandırırken bazıları içerik analiziyle incelemiştir.

Mert (2002) Türkçenin öğretimi üzerine hazırladığı kaynakça çalışmasında 132 lisansüstü tez, 190 makale, 72 kitap ve 34 seminer-bildiriye yer vermiştir. Bu çalışmalardan 19’u yabancılar Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan lisansüstü tezlerden oluşmaktadır. Başka bir kaynakça denemesinde Erdem (2009) yabancılar Türkçe öğretimi ile ilgili bir çalışmaları tarihten günümüze sınıflandırmıştır. Bu çalışmada yabancılar Türkçe öğretimi üzerine hazırlanan 25 adet lisansüstü tez, 121 makale ve 135 bildiri ele alınmıştır. Yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili bir diğer kaynakça çalışması Kahrıman vd. (2013) tarafından hazırlanmıştır. Bu çalışmada yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili 186 kitap, 155 makale, 174 lisansüstü tez, 229 seminer, kurultay, ve sempozyum bildirisine yer verilmiştir. Göçer, Çaylı ve Çavuş (2016) 2013-2015 yılları arasında yayınlanan yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili çalışmaları değerlendirerek kesitsel bir inceleme yapmışlardır. Bu araştırmada makale, tez, bildiriler sınıflandırılmıştır.

Türkçe eğitimi alanında yapılan tezleri meta-analiz yöntemiyle inceleyen Coşkun, Özçakmak ve Balcı (2011) 1981-2010 yılları arasındaki tezlerin yöntemleri, konuları, türleri, hedef kitleleri, yayın yılları, üniversiteleri ve enstitüleri üzerine bir değerlendirme yapmışlardır. Çalışmada yabancılar Türkçe öğretimi ile ilgili de 85 tez incelenmiştir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş’ın (2013) Türkçe eğitimi araştırmalarındaki eğilimleri belirlemek için yaptığı çalışmada bu alandaki yayınlar içerik analiziyle incelenmiştir. Bu çalışmada yabancılar Türkçe öğretimiyle ilgili 35 makale

değerlendirilmiştir. Bozkurt ve Uzun (2015) Türkçe öğretimi alanında yayınlanan bildirileri ele alan bir araştırma yapmışlardır. Bildiriler Türkçenin eğitimi-öğretimi alanıyla ilgili olma durumu, konu alanı, hedeflediği konuşucu düzlemi ve sunum dili açısından değerlendirilmiştir. Bu çalışmada incelenen bildirilerin %27'sinin ikinci/yabancı dil olarak Türkçe öğretimiyle ilgili olduğu belirtilmiştir. Aktaş ve Yurt'un (2015) çalışmasında Türkçe eğitimi alanında yazılan makalelerin özetleri kapsam yeterliliği yönünden değerlendirilerek hazırlanan özetlere ilişkin bazı eleştiriler yapılmıştır.

Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yapılan lisansüstü tezleri inceleyen Büyükkiz (2014) 147 lisansüstü tezi yayın yılı, konu, beceri ve yöntem açısından değerlendirmiştir. Bu çalışmada çalışmaların çoğunluğunun betimsel hedefleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Ercan (2014) yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili hazırlanan lisansüstü tezleri çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Bu çalışmada 181 lisansüstü tez eğitim düzeyi, yıl, üniversite, ana bilim dalı, danışman, konu alanı, yöntem, evren/örneklem/çalışma grubu, örneklem seçim tekniği, veri toplama araçları, veri çözümleme biçimleri ve sunulan öneriler şeklinde incelemiştir. Erdem vd. (2015) ise yabancılara Türkçe öğretimi alanındaki makalelerde geçen anahtar sözcüklere ilişkin bir incelemede bulunmuşlardır. 160 makalenin incelendiği bu çalışmada anahtar sözcüklere ilişkin betimsel veriler tespit edilmiştir.

Türkçenin ana dili olarak eğitimi ve yabancı dil olarak öğretimi alanlarındaki eğilimleri ele alan araştırmalar ise son beş yılda öne çıkmıştır. Bu araştırmaların büyük bir kısmı lisansüstü tezler üzerine; bir kısmı da hakemli dergilerde yayımlanan makaleler üzerinedir (Bozkurt ve Uzun, 2015). Yapılan çalışmalara bakıldığında genel olarak betimsel çalışmaların yapıldığı ve doküman incelemesine yoğun olarak yer verildiği söylenebilir. Yabancılara Türkçe öğretimi alanında hazırlanan makalelerin araştırma eğilimlerini inceleyen müstakil bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu alandaki makalelerin hangi şekilde hazırlandığının ortaya konması ilgili alan yazınına katkı sağlayarak gelecekte yapılacak araştırmalara yön verecektir. Bu sebeple bu araştırmanın yapılmasına ihtiyaç duyulmuştur.

Bu çalışmanın amacı 2010-2016 yılları arasında yabancılara Türkçe eğitimi alanında yazılmış makalelerin araştırma eğilimlerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki araştırma problemlerine cevap aranmıştır:

1. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yayınlanan makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yayınlanan makalelerin yazar sayısına göre dağılımı nasıldır?
3. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yayınlanan makalelerin konu alanlarına göre dağılımı nasıldır?
4. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yayınlanan makalelerin araştırma desen ve yöntemlerine göre dağılımı nasıldır?
5. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yayınlanan makalelerin örnekleme yöntemi ve örneklem büyüklüğü dağılımı nasıldır?
6. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yayınlanan makalelerin veri toplama araçları nelerdir?

7. Yabancılara Türkçe öğretimiyle ilgili yayınlanan makalelerin veri analiz teknikleri nelerdir?

2. YÖNTEM

Bu bölümde araştırma modeli, incelenen dokümanlar, veri toplama aracı ve verilerin analizi ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

2.1.Araştırma Modeli

Bu araştırma doküman incelemesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Doküman incelemesi resmî ya da özel kayıtların toplanmasında, sistematik olarak incelenmesinde yararlanılan ve ayrıntılı bir analiz imkânı sağlayan (Ekiz, 2009) araştırma yöntemidir.

2.2.İncelenen Dokümanlar

Araştırma kapsamında incelenen dokümanlar yabancılara Türkçe öğretimi alanında yazılan 191 makaleden oluşmaktadır. Bu makaleler belirlenirken alan yazını taraması yapılmış ve 2010-2016 yılları arasında Türkçe olarak yayınlanmış makaleler dahil edilmiştir. Tarama yapılırken ULAKBİM ve GOOGLE SCHOLAR veri tabanları kullanılmıştır. Bu veri tabanlarında tarama yapılırken anahtar sözcük olarak “yabancılara Türkçe öğretimi, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi, Türkçe eğitimi” kullanılmıştır. Yapılan aramalar sonucu 42 dergi içerisinde 246 makale belirlenmiş; fakat bunlardan bir kısmı araştırma kapsamı dışında bırakılmıştır. Makaleler seçilirken uygulamaya dayanan araştırma olmasına dikkat edilerek teorik konuların işlendiği makaleler çıkarılmıştır.

2.3.Veri Toplama Aracı

Araştırmada kullanılacak makaleler belirlendikten sonra bu makalelerin incelenmesinde “YTÖ Yayın Sınıflama Formu” kullanılmıştır. Bu form hazırlanırken Sözbilir ve Kutu (2008) tarafından geliştirilen form esas alınmış ve bu form üzerinde birtakım değişiklikler yapılmıştır. Formun içeriğinde yıl, yazar sayısı, konu, araştırma deseni, örneklem, veri toplama aracı ve veri analiz yöntemi gibi başlıklar bulunmaktadır. Bu formla örnek makale incelemeleri gerçekleştirilmiş ve bu pilot çalışma neticesinde forma son şekli verilmiştir. Makalelerde tespit edilen hususlar formlara tek tek işlenmiştir. Doldurulan bu formlarda işaretli kısımlar analiz süreci için kullanılmıştır.

2.4.Verilerin Analizi

Toplanan veriler içerik analizi yöntemiyle incelenmiştir. İçerik analizi araştırmanın amacıyla ilgili toplanan verilerin kodlanması, sınıflama-tanımlama ve tanımlama-sınıflama biçiminde ilerleyen bir süreçtir (Glesne, 2012). İçerik analizinde temelde yapılan işlem, birbirine benzeyen verileri belirli kavramlar ve temalar çerçevesinde bir araya getirmek ve bunları okuyucunun anlayabileceği bir biçimde organize ederek yorumlamaktır (Yıldırım ve Şimşek, 2008). İncelenen makaleler üzerinde ikinci bir uzmanın da görüşleri alınarak makalelerin değerlendirilmesinde ortak bir görüşe varılmıştır. Forma işlenen veriler SPSS 17.0 programına girilerek frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. Hazırlanan formdaki başlıklar çerçevesinde tablolar oluşturulmuştur.

3. BULGULAR

2010-2016 yılları arasında yabancılara Türkçe öğretimi alanında yayınlanmış makaleler incelenerek bu alandaki araştırma eğilimlerini belirlemek için 191 makale incelenmiştir. Makalelerin yayın yılına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 1`de gösterilmiştir:

Tablo 1: Makalelerin yayın yılı

Yıl	f	%
2010	11	5,8
2011	7	3,7
2012	14	7,3
2013	32	16,8
2014	43	22,5
2015	72	37,7
2016	12	6,3
Toplam	191	100

Makalelerin yayın yılına bakıldığında en fazla makalenin (f: 72) 2015 yılına ait olduğu ve en az makalenin (f: 7) ise 2011 yılına ait olduğu görülmektedir. Diğer yıllara bakıldığında yüksek oranda makalenin 2014 yılında (f: 43) ve 2013 yılında (f: 32) olduğu anlaşılmaktadır. Makalelerin yazar sayılarına ilişkin bilgiler Tablo 2`de verilmiştir:

Tablo 2: Makalelerin yazar sayısı

Yazar sayısı	f	%
1 yazarlı	96	50,3
2 yazarlı	75	39,3
3 yazarlı	10	5,2
4 ve daha fazla	10	5,2
Toplam	191	100

Makalelerin 96'sı (% 50,3) bir yazarlı, 75'i (% 39,3) iki yazarlı, 10'u (%5,2) üç yazarlı, 10'u (%5,2) ise dört ve daha fazla yazarlıdır. Makalelerin toplamına bakıldığında çoğunlukla bir ve iki yazarlı oldukları tespit edilmiştir. Makalelerin konu alanlarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 3`te verilmiştir:

Tablo 3: Makalelerin konu alanlarına ilişkin frekans değerleri

Konu Alanı	f	%
Materyal hazırlama	22	11,5
Ders kitabı	21	10,9
Karşılaşılan sorunlar	16	8,3
Psikolojik özellikler	16	8,3
Sözcük öğretimi	15	7,8
Kültür aktarımı	12	6,2
Dil bilgisi öğretimi	12	6,2
Yöntem denemesi / model önerisi	10	5,2
Ytö tarihi	8	4,1
Öğretmen ve Öğrenci Görüşü	7	3,6
Edebî metinler	7	3,6

Alan yazını incelemesi	6	3,1
Hata analizi	6	3,1
Yazma eğitimi	6	3,1
Konuşma eğitimi	6	3,1
İhtiyaç analizi	4	2
Okuma eğitimi	4	2
Öğretmen faktörü	3	1,5
Öğretim programı	3	1,5
Ölçme değerlendirme	3	1,5
Türkçe öğretim merkezleri	2	1
Dinleme eğitimi	1	,5
Akademik Türkçe	1	,5
Toplam	191	100

Makalelerde materyal hazırlama (f: 22), ders kitabı (f: 21), karşılaşılan sorunlar (f: 16), psikolojik özellikler (f: 16), sözcük öğretimi (f: 15), kültür aktarımı (f: 12) ve dil bilgisi öğretimi (f: 12) konularının ön plana çıktığı görülmektedir. Materyal konusunun araştırmalarda revaçta olduğu anlaşılmaktadır. Ele alınan konu alanları içerisinde dinleme (f: 1) ve akademik Türkçe (f: 1) konularının pek fazla işlenmediği belirlenmiştir. Özellikle akademik Türkçe alanında yayınların eksikliği düşünüldüğünde bu alanda yayınların yapılmasına ihtiyacın olduğu açıktır. Makalelerin araştırma deseni ve yöntemine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 4'te verilmiştir:

Tablo 4: Makalelerin araştırma deseni ve yöntemi

	Araştırma Deseni	Araştırma Yöntemi	f	%	
Nicel	Deneysel	Tam deneysel	1	,5	
		Yarı deneysel	12	6,3	
		Zayıf deneysel	2	1	
		Tek denekli	1	,5	
	Ara toplam			16	8,3
	Deneysel Olmayan	Betimsel tarama	31	16,2	
		Ölçek Geliştirme	4	2,1	
	Ara toplam			35	18,3
	Nitel	Etkileşimli	Kültür analizi	2	1
			Olgu bilim	1	,5
Kuram oluşturma			2	1	
Durum çalışması			49	25,6	
Eleştirel çalışma			1	,5	
Eylem araştırması			1	,5	
Doküman İncelemesi			45	23,6	
Ara toplam			101	52,7	
Etkileşimsiz		Tarihsel analiz	5	2,6	
Alan yazını				28	14,7
Karma			6	3,1	
Toplam			191	100	

İncelenen makalelerin 51'i (%26,6) nicel, 106'sı (%55,5) nitel, 28'i (%14,7) alan yazını incelemesi ve 6'sı (%3,1) karma desene göre hazırlanmıştır. Buna göre araştırmalarda nitel desenin daha fazla tercih edildiği söylenebilir. Makalelerin araştırma yöntemine bakıldığında nicel yaklaşımlardan deneysel olmayan araştırmaların deneysel araştırmalardan daha fazla olduğu görülmektedir. Deneysel çalışmalardan yarı deneysel yöntemin (f: 12) deneysel olmayan çalışmalardan betimsel tarama yönteminin (f: 31) diğerlerinden daha fazla tercih edildiği anlaşılmaktadır. Nicel araştırmalarda deneysel çalışmaların yapılmasına ihtiyaç daha fazla ihtiyacın olduğu söylenebilir. Nitel araştırmalardan durum çalışmasının (f: 49) ve doküman incelemesinin (f: 45) öne çıktığı görülmektedir. Nitel çalışmalarda öğretim sürecini ele alan eylem araştırması türü makalelerin az sayıda olması bu tür yayınlara olan ihtiyacı göstermektedir. Makalelerden karma desene göre yapılan çalışmaların azlığı da dikkati çekmektedir. Nitel ve nicel desenlerin birlikte kullanılarak veri çeşitliliğinin artırıldığı bu araştırmaların yapılması da alana önemli katkılar sağlayacaktır. Makalelerin örnekleme yöntemine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 5'te verilmiştir:

Tablo 5: Makalelerin örnekleme yöntemi

Örnekleme Yöntemi	f	%
Kolay Ulaşılabilir Örneklem	82	42,9
Rastgele / Seçkisiz Örneklem	13	6,8
Amaçlı Örneklem	23	12
Evrenin Tamamı	2	1
Diğer / yok	71	37,2
Toplam	191	100

Makalelerin örnekleme yöntemi incelendiğinde çoğunlukla kolay ulaşılabilir örneklemin (f: 82) kullanıldığı söylenebilir. Kullanılmasının daha pratik ve ekonomik olması dolayısıyla bu yönteme sıkça başvurulduğu düşünülebilir. Daha sonra diğer/yok (f: 71) seçeneği kapsamında örnekleme yönteminin belirtilmediği veya bilinen yöntemlere uymayan yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Daha sonra amaçlı örnekleme yönteminin (f: 23) ve rastgele / seçkisiz (f: 13) örnekleme yönteminin tercih edildiği tespit edilmiştir. Makalelerin örneklem büyüklüklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 6'da verilmiştir:

Tablo 6: Makalelerin örneklem büyüklükleri

Örneklem büyüklüğü	f	%
1-10 arası	13	6,8
11-30 arası	34	18,8
31-100 arası	47	24,6
101-300 arası	20	10,5
301-1000	4	2,1
1000'den fazla	2	1
Belirtilmemiş / yok	71	37,2
Toplam	191	100

Araştırmada incelenen makalelerden önemli bir kısmında örneklem büyüklüğüne ilişkin bilgi bulunmamakta veya örneklem yoktur. Özellikle alan yazını incelemesini ve doküman incelemesi yöntemini kullanan makalelerde örneklem

büyüklüğü bulunmamaktadır. Makalelerin 47'sinin 31-100 ve 34'ünün 11-30 örneklem büyüklüğüne sahip olduğu belirlenmiştir. 1000'den fazla örneklem kullanan 2 makaleye rastlanmıştır. Makalelerin veri toplama araçlarına ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 7'de verilmiştir:

Tablo 7: Makalelerin veri toplama araçları

Veri Toplama Araçları	f	%
Doküman	78	40,8
Anket	22	11,5
Tutum/ Yetenek / Algı Testleri	13	6,8
Başarı Testi	13	6,8
Görüşme	24	12,6
Gözlem	5	2,6
Alternatif Testler	8	4,2
Diğer	28	14,7
Toplam	191	100

Makalelerde en fazla doküman (f: 78), görüşme (f: 24) ve anket (f: 22) veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Makalelerde birden fazla veri toplama aracı kullanılanlar ise diğer kategorisinde toplanmıştır. Alternatif testler (f: 8) ve gözlem (f: 5) ise en az rastlanan veri toplama araçlarıdır. Makalelerin veri analiz tekniklerine ilişkin frekans ve yüzde değerleri Tablo 8'de verilmiştir:

Tablo 8: Makalelerin veri analiz teknikleri

Kategori	Alt kategori	f	%
Nicel	Betimsel	25	13,1
	Kestirimsel		
	t-testi	13	6,8
	ANOVA / ANCOVA	9	4,7
	Faktör Analizi	5	2,6
	Non-Parametrik Testler	3	1,6
	Belirtilmemiş	1	,5
	Ara Toplam	31	16,2
Nitel	İçerik analizi	103	53,9
	Betimsel analiz	5	2,6
	Belirtilmemiş	27	14,1
	Ara Toplam	135	70,6
Toplam		191	100

İncelenen makalelerin veri analiz teknikleri arasında en fazla içerik analizinin (f: 103) kullanıldığı görülmektedir. Nitel çalışmaların yoğun kullanılmasından ötürü nitel analiz tekniklerinin de çokça kullanıldığı söylenebilir. Daha sonra sırayla frekans/yüzde (f: 25) ve t-testinin (f: 13) kullanıldığı anlaşılmaktadır. Nicel makalelerde frekans ve yüzdeye dayalı betimsel istatistik teknikleri çoğunlukla kullanılmıştır. Birden fazla veri analiz tekniğini kullanan makalelerde ise çalışmanın temel amacı doğrultusunda yapılan analizler belirtilmiştir. 28 makalede ise hangi veri analiz tekniğinin kullanıldığı açıkça belirtilmediğinden net bir teknik tespit edilememiştir.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Yabancılara Türkçe eğitimi alanında yazılmış makalelerin araştırma eğilimlerini belirlemeyi amaçlayan bu çalışmada 191 makale yıl, yazar sayısı, konu alanları, araştırma deseni ve yöntemi, örnekleme yöntemi, örneklem büyüklüğü, veri toplama araçları ve veri analiz teknikleri açısından incelenmiştir. Çalışmalarda bazı yöntem bilimsel kısımların eksik bırakılması yapılan incelemeleri oldukça zorlaştırmıştır. Yapılan çalışmaların yayın yılına bakıldığında 2015'te fazlaca yayının yapıldığı görülmektedir. Göçer, Çaylı ve Çavuş'un (2016) araştırmasında da 2015 yılındaki çalışmaların yoğunluğu dikkat çekmektedir. Makalelerin yazar sayısına bakıldığında büyük oranda tek yazarlı ve daha sonra iki yazarlı çalışmaların yoğun olduğu göze çarpmaktadır. Bu durum bireysel araştırmaların yoğun olarak yapıldığını ortaya koymaktadır. Çalışmaların içeriğinin az kişiyle yapılmaya uygun olması sebebiyle az yazarlı çalışmaların yaygın olduğu düşünülebilir. Kapsamlı çalışmalar daha fazla kişi sayısı gerektirmektedir. Makalelerin konu alanlarına bakıldığında materyal önerisi, ders kitabı, karşılaşılan sorunlar ve psikolojik özelliklerin üzerinde çalışmaların yoğunlaştığı görülmektedir. Ercan (2014) araştırmasında dil bilgisi ve materyal hazırlama konularında çoğunlukla çalışmaların yapıldığı tespit edilmiştir. Büyükkiz'in (2014) araştırmasında ise dil bilgisi incelemeleri ve ders kitabı inceleme konularının öne çıktığı söylenebilir. Bu anlamda bu araştırma diğer araştırmalarla farklılık gösteren ve benzeyen bazı yönleri sahiptir. Bu çalışmada en az işlenen konular arasında bulunan dinleme eğitimi ve akademik Türkçe konularının diğer yayınlarla da örtüştüğü görülmektedir. Büyükkiz (2014) ve Ercan (2014) akademik Türkçenin işlendiği bir çalışmaya rastlamamışlar ve dinleme eğitiminde de değerlendirdikleri çalışma sayısı ya oldukça az ya da hiç yoktur. Akademik Türkçe son zamanlarda gelişen bir alandır ve yapılan yayın sayısı fazla değildir. Yeterli uzmanlaşmanın ve içeriğin de henüz oluşmamasından ötürü bu konuda bir ihtiyaçtan söz edilebilir. Dinleme becerisindeki eksiklik ise bu becerinin ölçümünün ve tespitinin diğer becerilere oranla daha zor olmasından ve bu becerinin ihmal edilmesinden ileri gelmektedir. Ana dili olarak Türkçe öğretiminde de böyle bir eksikliğin olduğunu söylemek mümkündür.

Bu çalışmada incelenen makalelerin desen ve yöntemine bakıldığında nitel desene göre yapılmış çalışmaların yoğun olduğu söylenebilir. Nitel çalışmalardan durum çalışması ve doküman incelemesiyle yapılan çalışma sayısı fazladır. Özellikle öğretim sürecini değerlendirmeyi esas alan eylem araştırmasına dayalı makalelerin az olması da bu alandaki eksikliği ortaya koymaktadır. Ercan (2014) da nitel çalışmaların çoğunlukla yapıldığını ifade etmiştir. Dönmez ve Gündoğdu (2016) araştırmasında Türkçe öğretimi programıyla ilgili makale ve tezleri incelemiş ve nitel çalışmaların çoğunlukta olduğunu belirtmişlerdir. Büyükkiz (2014) ise yapılan çalışmaların ağırlıklı olarak betimsel yönetime göre yapıldığını dile getirmiştir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş'ın (2013) araştırmasında ise Türkçe eğitimi alanındaki makalelerin çoğunlukla nicel yöntemle yazıldığı görülmektedir. Karma yöntemlerin de araştırmalarda fazla tercih edilmediğine bakılırsa bu tür çalışmalara olan ihtiyaç da önemlidir.

Örnekleme yöntemine bakıldığında makalelerin çoğunda uygun örnekleme yönteminin kullanıldığı görülmüştür. Uygulanmasının kolay, ekonomik ve pratik olmasından ötürü bu yönetime çokça başvurulduğu söylenebilir. Varışoğlu, Şahin ve Göktaş (2013) uygun örneklem yönteminin yoğun kullanıldığını belirtmişlerdir. Ercan (2014) ise araştırmasında tezlerin birçoğunun örnekleme yöntemini belirtmediğini ifade

etmiştir. Eğitim araştırmalarında uygulama kolaylığından ötürü genel olarak uygun örnekleme yönteminin kullanıldığı söylenebilir. “Bu örnekleme türü, araştırma yapılacak birey ya da grupların araştırma sürecine dâhil edilmesinin daha kolay ya da bunlara daha kolay ulaşılabilir olmasıyla ilişkilidir” (Ekiz, 2009: 106). Örnekleme büyüklüklerine bakıldığında ise makalelerin 31-100 arası büyüklükte örnekleme kullandıkları belirlenmiştir. Varışoğlu, şahin ve Göktaş (2013) da Türkçe eğitimiyle ilgili makalelerde bu aralığın yoğun kullanıldığını söylemişlerdir.

Veri toplama araçlarına bakıldığında dokümanın yoğun kullanıldığı söylenebilir. Bu görüşe uygun olarak Varışoğlu, şahin ve Göktaş (2013) dokümanın makalelerde yoğun olarak kullanıldığını tespit etmişlerdir. Ercan (2014) daha çok anketin kullanıldığını dile getirmiştir. Dönmez ve Gündoğdu (2016) ise likert tipi anket veya ölçeğin sıkça kullanıldığını belirtmişlerdir. Veri analiz tekniklerinden en fazla içerik analizinin kullanıldığı tespit edilmiştir. İçerik analizi, hacimli olan nitel verileri alarak temel tutarlılıkları ve anlamları belirlemeye yönelik nitel veri indirgeme ve anlamlandırma çabasıdır (Patton, 2014). Nitel çalışma sayısının yoğun olması nitel analiz tekniğinin de kullanım oranının artmasını sağlamıştır.

Araştırmanın genel sonuçlarına bakıldığında yabancılara Türkçe eğitimiyle ilgili çalışmaların nitel ağırlıklı olduğu; örnekleminin, veri toplama aracının ve veri analiz tekniğinin de bu doğrultuda şekillendiği söylenebilir. Önemli sayıda makalenin de alan yazını incelemesine dayalı olması çalışmaların genel seyrini göstermektedir. Karma çalışmaların çok az sayıda olması da bu konudaki eksiklikleri göstermektedir. Bu hususta yabancılara Türkçe öğretilimiyle ilgili nicel çalışmalara daha fazla ihtiyacın olduğu söylenebilir. Özellikle deneysel çalışma sayısının azlığı dikkat çekmektedir. Çalışmaların ağırlıklı olarak nitel boyutta ve doküman incelemesine dayalı olması uygulamalı çalışmaların eksikliğini göstermektedir. Özellikle süreç incelemesine dayalı araştırmalar da yapılmalıdır. Eğitim araştırmalarında sıklıkla kullanılan karma yöntemin de pek kullanılmadığı görülmüştür. Bu tür araştırmaların sayısının artması araştırma çeşitliliği sağlama yönünden alana katkı sağlayacaktır. Çalışmaların bir kısmında görülen yöntem bölümündeki verilerin eksikliği bu tür incelemelerin önünde büyük bir engeldir. Araştırmacıların bu konuda daha fazla hassasiyet göstererek araştırmalarının yöntemini tam ve eksiksiz yazmaları yapılacak bu tür analizlerin daha nesnel ve güvenilir olmasına katkı sağlayacaktır.

KAYNAKÇA

- Aktaş, E. ve Yurt, S. U. (2015). "Türkçe Eğitimi Alanındaki Makale Özetlerine Yönelik Bir İçerik Analizi", **Turkish Studies**, 10/7, 73-96.
- Alyılmaz, C. (2010). "Türkçe Öğretiminin Sorunları", **Turkish Studies**, 5/3, 728-749.
- Bozkurt, B. Ü. ve Uzun, N. E. (2015). "Türkçenin Eğitimi-Öğretimine İlişkin Bir Alanyazını Değerlendirmesi: Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Eğilimler/Yönelimler", **Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi**, 1/2, 1-15.
- Büyükkiz, K. K. (2014). "Yabancılara Türkçe Öğretimi Alanında Hazırlanan Lisansüstü Tezler Üzerine Bir İnceleme", **Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi**, 11/25, 203-213.
- Coşkun, E., Özçakmak, H. ve Balcı, A. (2012). "Türkçe Eğitiminde Eğilimler: 1981-2010 Yılları Arasında Yapılan Tezler Üzerine Bir Meta-Analiz Çalışması", **Türkçenin Eğitimi Öğretimi Üzerine Çalışmalar**, (Ed: E. Yılmaz, M. Gedizli, E. Özcan ve Y. Koçmar), Pegem Akademi, Ankara.
- Dönmez, B. ve Gündoğdu, K. (2016). "2000-2016 Yılları Arasında Türkçe Öğretim Programları Alanında Yayımlanan Makale ve Tezlerin Analizi", **Uluslararası TEKE Dergisi**, 5/4, 2109-2125.
- Ekiz, D. (2009). **Bilimsel Araştırma Yöntemleri**. Anı Yayıncılık, Ankara.
- Ercan, A. N. (2014). "Yabancılara Türkçe Öğretimi Üzerine Yapılmış Lisansüstü Tezlerin Çeşitli Değişkenler Açısından Analizi", 7. Uluslararası Türkçenin Eğitimi Öğretimi Kurultayı, Muğla 19-21 Haziran.
- Erdem, D. (2011). "Türkiye'de 2005-2006 Yılları Arasında Yayımlanan Eğitim Bilimleri Dergilerindeki Makalelerin Bazı Özellikler Açısından İncelenmesi: Betimsel Bir Analiz" **Eğitimde ve Psikolojide Ölçme ve Değerlendirme Dergisi**, 2/1, 14-147.
- Erdem, İ. (2009). "Yabancılara Türkçe Öğretimiyle İlgili Bir Kaynakça Denemesi", **Turkish Studies**, 4/3, 888-937.
- Erdem, M. D., Gün, M., Şengül, M. ve Özkan, E. (2015). "Yabancı Dil Olarak Türkçe Öğretimi Alanında Yazılmış Bilimsel Makalelerde Geçen Anahtar Sözcüklere İlişkin Bir İçerik Analizi", **Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, 3/41, 213-237.
- Glesne, C. (2012). **Nitel Araştırmaya Giriş**, (Çev. Ed: A. Ersoy ve P. Yalçınoğlu), Anı Yayıncılık, Ankara.
- Göçer, A., Çaylı, C. ve Çavuş, S. (2016). "Türkçenin Yabancı Dil Olarak Öğretimiyle İlgili Kaynakça Denemelerine Kesitsel Bir Katkı: 2013-2015 Yılları", **Uluslararası Türkçe Eğitimi ve Öğretimi Dergisi**, 1/1, 19-85.
- Güzel, A. (2003). "Türkçenin Eğitimi-Öğretimi Bölümlerinde Kurulması Gerekli Görülen Anabilim Dalları Hakkında Yeni Projelerimiz", **Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 13, 13-86.
- Kahrıman, R., Dağtaş, A., Çapoğlu, E. ve Ateşal, Z. (2013). "Yabancılara Türkçe Öğretimi Kaynakçası", **Türük**, 1, 80-132.

- Mert, O. (2002). "Türkçe'nin Eğitim ve Öğretimi Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi", **Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi**, 19, 349-381.
- Patton, M. Q. (2014). **Nitel Araştırma ve Değerlendirme Yöntemleri**, (Çev. Ed: M. Bütün ve S. B. Demir), Pegem Akademi Yayınları, Ankara.
- Sözbilir, M., & Kutu, H. (2008). "Development and Current Status of Science Education Research in Turkey. *Essays in Education*" [Special issue], 1-22.
- Varışoğlu, B., Şahin, A. ve Göktaş, Y. (2013). "Türkçe Eğitimi Araştırmalarında Eğilimler" **Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri**, 13/3, 1767-1781.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). **Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri**, Seçkin Yayıncılık, Ankara.